

Mannréttindastefna Dalvíkurbyggðar

Fyrsti kafli

1. Grundvöllur mannréttindastefnu Dalvíkurbyggðar

1.1 Mannréttindi eru varin í stjórnarskrá Íslands, sem og fjölmörgum mannréttinasáttmálum og yfirlýsingum sem Íslendingar eiga aðild að. Í mannréttindastefnu Dalvíkurbyggðar eru mannréttindaákvæði stjórnarskrárinnar og alþjóðlegir sáttmálar lagðir til grundvallar.

Mannréttindastefnan er byggð á jafnræðisreglu stjórnarskrárinnar og miðar að því að allar manneskjur fái notið mannréttinda án tillits til uppruna, þjóðernis, litarháttar, trúarbragða, stjórnmalaskoðana, kynferðis, kynhneigðar, aldurs, efnahags, ætternis, fötlunar, heilsufars eða annarrar stöðu. Dalvíkurbyggð hefur jafnræði íbúa og mannréttindi að leiðarljósi í öllu starfi.

Með því að vinna eftir samræmdri mannréttindastefnu er lögð áhersla á heildstæða sýn í þágu íbúa þar sem margir tilheyrja fleiri en einum þeirra hópa sem hún nær til.

1.2 Dalvíkurbyggð er sveitarfélag þar sem lífsgæðum, óskum og þörfum íbúa er skipað í öndvegi og byggir stefnumótun sveitarfélagsins á þeim gildum.

1.3 Mannréttindastefnan er m.a. byggð á lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10/2008. Áherslan á jafnan rétt kvenna og karla skal vera sýnileg í allri starfsemi sveitarfélagsins og staða kynjanna á að skoðast sérstaklega í öllum þeim hópum sem stefnan nær til.

1.4 Bæjaryfirvöld skuldbinda sig til að vinna að mannréttindum á fjórum meginsviðum sem endurspeгла hvert um sig margþætt hlutverk og skyldur sveitarfélags: sem stjórnvalds, sem atvinnurekanda, sem veitanda þjónustu og sem samstarfsaðila þeirra sem vilja beita sér í þágu mannréttinda.

a) Dalvíkurbyggð sem stjórnvald

Dalvíkurbyggð fer með vald á grundvelli jafnræðis, mannréttinda og góðrar samvinnu við íbúa sveitarfélagsins.

b) Dalvíkurbyggð sem atvinnurekandi

Dalvíkurbyggð vinnur að jafnrétti kvenna og karla á vinnustöðum og sér til þess að innan þeirra endurspeglar margbreytileiki samfélagsins. Dalvíkurbyggð vill sem atvinnurekandi vera til fyrirmyndar á þessu sviði og mun í því augnamiði nýta þau tæki sem felast í starfsmannastefnu sveitarfélagsins. Einelti er ekki liðið á vinnustöðum Dalvíkurbyggðar.

c) Dalvíkurbyggð sem veitandi þjónustu

Þjónusta sveitarfélagsins gegnir lykilhlutverki fyrir vellíðan íbúanna. Allar stofnanir sveitarfélagsins eiga að vinna markvisst og skipulega að því að móta og þróa þjónustu og upplýsingagjöf í þágu margbreytilegs samfélags.

d) Dalvíkurbyggð sem samstarfsaðili

Dalvíkurbyggð leggur áherslu á samvinnu við aðra opinbera aðila og samtök sem vinna að því að efla frumkvæði, nýsköpun, þekkingaröflun og sjálfsprottið starf sem hefur jafnrétti og mannréttindi að leiðarljósi.

Annar kafli

2. Jafnrétti kynjanna

Óheimilt er að mismuna fólki vegna kyns og markvisst skal unnið gegn allri mismunun og hamlandi áhrifum staðlaðra ímynda kynjanna. Framlag hvers og eins skal metið að verðleikum án tillits til kyns viðkomandi.

2.1 Dalvíkurbyggð sem stjórnvald

Við skipun í nefndir, ráð og stjórnir skal þess gætt að hlutfall kynjanna sé sem jafnast og ekki minna en 40% þegar um fleiri en þrjá fulltrúa er að ræða.

2.1.1 Í undirbúningi að ákvarðanatöku og við úthlutun fjármagns, t.d. í fjárhagsáætlunargerð og þegar teknar eru aðrar ákvarðanir um úthlutun fjármagns, þarf að taka mið af þörfum og viðhorfum beggja kynja og greina áhrif ákvarðana á stöðu þeirra.

2.1.2 Dalvíkurbyggð einsetur sér að vinna gegn kynbundnu ofbeldi, hvort sem það er andlegt, líkamlegt eða kynferðislegt.

2.2 Dalvíkurbyggð sem atvinnurekandi

Tryggt verði eftir færum leiðum að konur og karlar njóti jafnréttis á vinnustöðum Dalvíkurbyggðar.

2.2.1 Í öllum auglýsingum á vegum stofnana og fyrirtækja Dalvíkurbyggðar skal gæta jafnræðis allra hópa og jafnrar virðingar kynjanna, sbr. 18. gr. jafnréttislaga.

Atvinnuauglýsingar skulu að jafnaði vera kynhlutlausar.

2.2.2 Jafnréttissjónarmið skulu metin til jafns við önnur sjónarmið þegar ráðið er í stöður hjá Dalvíkurbyggð. Umsækjandi af því kyni sem er í minnihluta í viðkomandi starfsgrein skal að öðru jöfnu ganga fyrir við ráðningu. Við ráðningar er óheimilt að mismuna á grundvelli hjúskapar eða fjölskyldustöðu, þungunar eða hugsanlegra barneigna, eða annarra þátta þar sem ætla má að kynbundnir einkahagir hafi áhrif.

2.2.3 Konur og karlar skulu njóta sambærilegra kjara og réttinda. Greiða skal konum og körlum jöfn laun fyrir jafnverðmæt störf. Starfsmönnum skal ávallt heimilt að skýra frá launakjörum sínum ef þeir kjósa svo.

2.2.4 Vinnuáætlunir skulu taka mið af þörfum beggja kynja. Við úthlutun verkefna, tilfærslur í störfum og hugsanlegar uppsagnir skal jafnrétti kynjanna haft að leiðarljósi.

2.2.5 Stuðla ber að jákvæðu viðhorfi til allra starfa innan sveitarfélagsins og að andrúmsloft á vinnustað sé gott.

2.2.6. Dalvíkurbyggð vill nýta kosti sveigjanleika á vinnustað til að auðvelda starfsfólki að samræma einkalíf, fjölskylduábyrgð og starf og stjórnendum að mæta breytilegum þörfum starfseminnar. Starfsfólk skal eiga kost á sveigjanlegum vinnutíma, hlutastörfum eða annarri hagræðingu vinnutíma eða vinnuskipulags þar sem því verður við komið og hentað getur hvort sem heldur er konum eða körlum og starfseminni. Sérstök áhersla er lögð á að vinna gegn stöðluðum ímyndum um hlutverkaskiptingu kynjanna hvað snertir fjölskylduábyrgð og karlar eru hvattir til að nýta sér sveigjanleika, hlutastörf eða aðrar leiðir til að þeir geti tekið fulla ábyrgð á fjölskyldu sinni.

2.2.7 Kynferðisleg áreitni er með öllu óheimil á vinnustöðum Dalvíkurbyggðar. Vísað er til 2. gr. jafnréttislaga um skilgreiningu á kynferðislegri áreitni. Sé yfirmanni eða trúnaðarmanni gert viðvart um slíka hegðun ber viðkomandi, í samráði við forstöðumann eða eftir atvikum aðra yfirmenn stjórnsýslunnar, tafarlaust að binda endi á hana. Polandi skal engan skaða bera af ráðstöfunum sem gripið er til í því skyni. Alvarleg eða endurtekin áreitni varðað fyrirvaralausán brottrekstur geranda úr starfi.

2.3 Dalvíkurbyggð sem miðstöð þjónustu

Flétta skal jafnréttissjónarmið saman við alla þjónustu Dalvíkurbyggðar og á þjónustan að einkennast af jákvæðum samskiptum og gagnkvæmri virðingu kynjanna.

2.3.1 Konur og karlar eigi jafnan aðgang að þjónustu sveitarfélagsins. Við ákvarðanir um tilhögun þjónustu skal taka mið af þörfum beggja kynja og áhrifum hennar á konur og karla.

2.3.2 Allt uppeldis- og tómskundastarf, menntun og fræðsla sem fram fer á ábyrgð Dalvíkurbyggðar og stofnana hennar hafi jafna stöðu kynjanna að leiðarljósi. Börnum og unglimum sé veitt hvatning til að rækta hæfileika sína og persónuþroska án hamlandi áhrifa hefð - bundinna kynjaímynda. Styrkja skal jákvæð samskipti og gagnkvæma virðingu kynjanna í öllu starfi með æskufólki. Fræðslufirvöld í Dalvíkurbyggð, svo og stjórnendur félags- og tómskundastarfs, styrki jákvæða kynímynd stúlkna og pilta og vinni gegn skaðlegum áhrifum klámvæðingar meðal unglunga.

Þriðji kafli

3. Aldur

Óheimilt er að mismuna fólki vegna aldurs. Framlag hvers og eins skal metið að verðleikum án tillits til aldurs.

3.1. Dalvíkurbyggð sem stjórnvald

3.1.1 Tillit sé tekið til sjónarmiða og þarfa íbúanna, óháð aldri.

3.1.2 Við undirbúning ákvarðana sem haft geta áhrif á fólk vegna aldurs skal taka mið af þörfum og viðhorfum fólks á mismunandi aldri.

3.1.3 Þegar verið er að undirbúa ákvarðanatöku sem hefur sérstök áhrif á ákveðna aldurshópa er eftir fönngum haft samráð við fulltrúa viðkomandi hópa.

3.1.4 Þegar gerðar eru ráðstafanir sem varða börn skal það ávallt hafa forgang sem er barninu fyrir bestu.

3.2 Dalvíkurbyggð sem atvinnurekandi

3.2.1 Starfsmönnum Dalvíkurbyggðar standi til boða símenntun og starfsþróun, óháð aldri, eins og kemur fram í starfsmannastefnu Dalvíkurbyggðar sbr. Fylgiskjali VI.

3.2.2. Dalvíkurbyggð gæti þess að skapa jákvætt og gott andrúmsloft á vinnustað sem sé laust við fordóma og klisjur er tengjast aldri.

3.2.3 Þegar því er við komið geti starfsmenn samið um starf við hæfi, minnkað starfshlutfall og/eða sveigjanleg starfslok þegar aldurinn færir yfir.

3.3.4 Í öllu barna- og unglungastarfi sveitarfélagsins veiti hæfir starfsmenn börnum umönnun og vernd og sjái til þess að öryggi þeirra sé eins og best verður á kosið.

3.3 Dalvíkurbyggð sem miðstöð þjónustu

Í þjónustu sé tekið tillit til þess að þarfir fólks fyrir þjónustu eru mismunandi eftir aldurs skeiðum.

3.3.1 Íbúar Dalvíkurbyggðar eigi jafnan aðgang að þjónustu sveitarfélagsins, óháð aldri, svo fremi sem þjónustan er ekki miðuð við ákveðna hópa, s.s. barna- og unglungastarf.

3.3.2 Öll þjónusta við aldraða og börn og ungmenni sem er á ábyrgð Dalvíkurbyggðar skal hafa jafna stöðu kynjanna að leiðarljósi.

3.3.3 Stuðla ber að því að viðhorf til allra aldurshópa sem njóta þjónustu sveitarfélagsins, þ.á.m. barna og aldraða, sé jákvætt og uppbyggilegt.

Fjórði kafli

4. Fötlun

Óheimilt er að mismuna fólki vegna fötlunar. Unnið skal markvisst að því að gera fötluðum kleift að taka virkan þátt í samfélaginu. Framlag hvers og eins skal metið að verðleikum. Virða ber rétt hvers og eins til að tjá sig, eða tjá sig ekki, um fötlun sína. Varast ber að líta svo á að allir séu eins þó þeir tilheyri ákveðnum hópi og gæta þarf þess sérstaklega að greina stöðu fatlaðra kvenna í sveitarfélaginu annars vegar og fatlaðra karla í sveitarfélaginu hins vegar.

4.1 Dalvíkurbyggð sem stjórnvald

Allir eiga rétt á virkri þátttöku í og sanngjarnri og réttlátri meðferð, óháð fötlun, og skal þess sérstaklega gætt að á hvorugt kynið halli. Tillit sé tekið til sjónarmiða og þarfa fatlaðra íbúa af báðum kynjum og átt sé við þá samráð við stefnumörkun og ákvarðanatöku er varða fatlaða sérstaklega.

4.2 Dalvíkurbyggð sem atvinnurekandi

Hæfnis- og árangurslaun og aðrar ákvarðanir sem hafa áhrif á kjör starfsmanna Dalvíkurbyggðar skulu byggjast á málefnalegum forsendum, óháð fötlun.

4.2.1 Fatlaður umsækjandi skal njóta forgangs í störf hjá sveitarfélaginu sé hann jafnhæfur eða hæfari en aðrir umsækjendur, sbr. 32. gr. laga um málefni fatlaðra nr. 59/1992. Fatlaðir einstaklingar skulu njóta sömu kjara og ófatlaðir, sbr. 1. grein í lögum um málefni fatlaðra nr. 59/1992.

4.2.2 Við ráðningu fatlaðs starfsmanns ber að sjá til þess að hann fái viðeigandi starfsaðstöðu. Þess verði gætt að fatlaður starfsmaður njóti símenntunar og starfsþróunar að sama marki og aðrir starfsmenn.

4.2.3 Starfsfólk leggi sig fram um að skapa fordómalaust andrúmsloft í garð fatlaðra einstaklinga í starfi og það skal leitast við að kynna sér aðstæður þeirra.

4.3 Dalvíkurbyggð sem miðstöð þjónustu

4.3.1 Fatlaðir eigi jafnan aðgang að þjónustu og ófatlaðir. Þess á að gæta þegar þjónusta er skipulögð, að hún taki mið af þörfum ólíkra hópa fatlaðra af báðum kynjum. Opinberar byggingar þurfa að vera aðgengilegar fyrir alla, óháð fötlun, sbr. lög um málefni fatlaðra nr. 59/1992. Tryggja þarf fötluðum aðgengi að upplýsingum um réttindi sín.

4.3.2 Allt uppeldis- og tólmstundastarf, menntun og fræðsla á vegum sveitarfélagsins taki mið af þörfum fatlaðra af báðum kynjum.

Fimmti kafli

5. Heilsufar

Óheimilt er að mismuna íbúum og starfsfólki sveitarfélagsins vegna skerts heilsufars. Framlag hvers og eins skal metið að verðleikum.

5.1 Dalvíkurbyggð sem stjórnvald

Allir eiga rétt á virkri þátttöku og sanngjarnri og réttlátri meðferð, óháð heilsufari, og skal þess sérstaklega gætt að á hvorugt kynið halli.

5.2 Dalvíkurbyggð sem atvinnurekandi

5.2.1 Virða ber rétt starfsmanns til að tjá sig, eða tjá sig ekki, um heilsufar sitt.

5.2.2 Heilsufar eða heilsufarssaga má ekki, án málefnalegra ástæðna, hafa áhrif á ráðningu, kjör eða uppsögn starfsmanns. Ef vísað er til málefnalegra ástæðna verður að vera óvæfengjanlegt að þær tengist eðli starfsins.

5.2.3 Ef gera þarf breytingar á vinnuskyldum starfsmanns skulu starfsmaðurinn og sveitarfélagið hafa fullt samráð sín á milli um þær.

5.2.4 Veikindi ein og sér eru ekki nægileg ástæða til að segja fólki upp starfi nema þau hafi langvarandi og veruleg áhrif í þá veru að þau hindri að viðkomandi geti sinnt starfi sínu. Veita má starfsmanni lausn frá störfum vegna veikinda, enda sé þá farið að ákvæðum laga og kjarasamninga þar um.

5.2.5 Þess verði gætt að starfsmenn njóti símenntunar og starfsþróunar, óháð heilsufari.

5.2.6 Starfsfólk leggi sig fram um að skapa fordómalaust andrúmsloft í garð allra einstaklinga í starfi.

5.3 Dalvíkurbyggð sem miðstöð þjónustu

Tryggja ber aðgengi að þjónustu, óháð heilsufari fólks.

5.3.1 Viðhorf til allra sem njóta þjónustu sveitarfélagsins sé jákvætt og byggist á virðingu fyrir einstaklingnum.

Sjötti kafli

6. Kynhneigð

Óheimilt er að mismuna fólki vegna kynhneigðar. Framlag hvers og eins skal metið að verðleikum án tillits til kynhneigðar viðkomandi. Varast ber að ganga út frá því að allt fólk sé gagnkynhneigt. Greina þarf sérstaklega stöðu samkynhneigðra kvenna í sveitarfélaginu annars vegar og samkynhneigðra karla í sveitarfélaginu hins vegar.

6.1 Dalvíkurbyggð sem stjórnvald

Allir eiga rétt á virkri þátttöku og sanngjarnri og réttlátri meðferð, óháð kynhneigð, og skal þess sérstaklega gætt að á hvorugt kynið halli.

6.1.2 Við undirbúning ákvarðana er varða samkynhneigða og tvíkynhneigða sérstaklega skal eiga samráð við hagsmunasamtök þeirra.

6.2 Dalvíkurbyggð sem atvinnurekandi

Þess skal gætt við ráðningar, uppsögn og ákvarðanir um kjör starfsmanna sveitarfélagsins að ómálefnalegum ástæðum sé ekki beitt sem rökum gegn starfsmanni.

6.2.1 Virða ber rétt fólks til að tjá sig, eða tjá sig ekki, um kynhneigð sína.

6.2.2 Starfsfólk leggi sig fram um að skapa andrúmsloft sem sé laust við fordóma gagnvart samkynhneigðu og tvíkynhneigðu samstarfsfólki.

6.3 Dalvíkurbyggð sem miðstöð þjónustu

Starfsfólk gangi ekki út frá því sem vísu að allir sem njóta þjónustu sveitarfélagsins séu gagnkynhneigðir eða eigi gagnkynhneigða foreldra. Samskipti starfsmanna og þeirra sem njóta þjónustu sé byggt á gagnkvæmri virðingu.

6.3.1 Allt uppeldis- og tólmstundastarf, menntun og fræðsla taki mið af því að þátttakendur geti verið samkynhneigðir, tvíkynhneigðir eða gagnkynhneigðir.

Sjöundi kafli

7. Trúarbrögð og stjórnmalaskoðanir

Óheimilt er að mismuna fólki vegna trúar- eða stjórnmalaskoðana. Framlag hvers og eins skal metið að verðleikum án tillits til trúarbragða eða stjórnmalaskoðana viðkomandi.

Varast ber að líta svo á að allir sem aðhyllast ákveðna trú eða stjórnmalaskoðun séu eins.

7.1 Dalvíkurbyggð sem stjórnvald

Dalvíkurbyggð skal sýna trú og skoðunum fólks virðingu og umburðarlyndi. Allir eiga rétt á virkri þátttöku og sanngjarnri og réttlátri meðferð, óháð trú eða skoðunum, og skal þess sérstaklega gætt að á hvorugt kynið halli.

7.1.2 Við undirbúning ákvarðana sem snerta ákveðna trúarhópa sérstaklega skal haft við þá samráð.

7.2 Dalvíkurbyggð sem atvinnurekandi

Dalvíkurbyggð komi fram við starfsmenn sína af virðingu og gæti jafnræðis, óháð trúar- og stjórnmalaskoðunum.

7.2.1 Í starfsmannastefnu Dalvíkurbyggðar segir að þess skuli gætt að gera ekki upp á milli starfsmanna í kjörum vegna ómálefnalegra ástæðna.

7.2.2 Allir starfsmenn njóti sömu tækifæra til starfsþróunar og símenntunar, óháð trúar- og stjórnmalaskoðunum.

7.2.3 Allir starfsmenn sveitarfélagsins bera ábyrgð á að skapa andrúmsloft sem sé laust við fordóma.

7.2.4 Virða ber rétt fólks til að tjá sig, eða tjá sig ekki, um trúar- og stjórnmalaskoðanir sínar. Ástundun trúarbragða eða tjáning stjórnmalaskoðana má þó ekki trufla starfsemi á vinnustað.

7.3 Dalvíkurbyggð sem miðstöð þjónustu

Mismunandi stjórnmalaskoðanir eða afstaða til trúarbragða á hverjum tíma hafi ekki áhrif á hvernig komið er fram við viðskiptavini.

7.3.1 Allir skuli eiga jafnt aðgengi að þjónustu Dalvíkurbyggðar, óháð stjórnmála- og trúarskoðunum.

7.3.2 Í uppeldis- og tólmstundastarfi, menntun og fræðslu á vegum sveitarfélagsins skal tillit tekið til ólíkra siða er tengjast mismunandi trúarbrögðum. Mikilvægt er að ekki sé gengið út frá því að allir aðhyllist sömu trú þó að hefðbundnar trúarhátíðir lútersku kirkjunnar séu haldnar hátíðlegar.

7.3.3 Þjónusta sveitarfélagsins skal einkennast af jákvæðum samskiptum og gagnkvæmri virðingu, óháð stjórnmála- eða trúarskoðunum fólks. Unnið skal að því að útrýma fordómum sem grundvallast á trúar- eða stjórnmalaskoðunum.

Áttundi kafli

8. Uppruni og þjóðerni

Óheimilt er að mismuna íbúum vegna uppruna þeirra, litarháttar, þjóðernis, menningarlegs bakgrunns eða vegna hvers kyns flokkunar sem byggð er á kynþáttahyggju. Framlag hvers og eins skal metið að verðleikum og allir eiga rétt á sanngjarnri framkomu, óháð uppruna eða þjóðerni. Varast ber að flokka alla sem falla undir þessar skilgreiningar sem einn hóp og gæta þarf þess sérstaklega að greina stöðu kvenna í sveitarfélaginu sem eru af erlendum uppruna annars vegar og karla í sveitarfélaginu sem eru af erlendum uppruna hins vegar og bregðast við ef á annað kynið hallar.

8.1 Dalvíkurbyggð sem stjórnvald

Allir eiga rétt á virkri þátttöku í dalvísku samfélagi og sanngjarnri og réttlátri meðferð, óháð uppruna, og skal þess sérstaklega gætt að á hvorugt kynið halli. Leita skal eftir sjónarmiðum hagsmunaaðila og/eða fagaðila við stefnumótun og ákvarðanatöku sem þá varðar sérstaklega.

8.2 Dalvíkurbyggð sem atvinnurekandi

Dalvíkurbyggð vill sem atvinnurekandi tryggja starfsmönnum sínum af erlendum uppruna jafnræði og jafnrétti á við aðra starfsmenn sveitarfélagsins. Þess skal gætt að við ráðningar og ákvarðanir um kjör starfsmanna sveitarfélagsins ráði ekki ómálefnalegar aðstæður.

8.2.1 Innflytjendur njóti jafnréttis í hvívetna í ráðningarferli og í öllum kjörum og réttindum. Þeir njóti hæfni sinnar og fái störf í samræmi við hana. Innflytjendur sem sækja um starf hjá sveitarfélaginu eða starfa þar þegar njóti leiðbeiningar við að láta meta þá menntun sem þeir hafa aflað sér utan Íslands.

8.2.2 Dalvíkurbyggð komi í veg fyrir mismunun hvað varðar starfsaðstæður, starfsþróun og símenntun fólks af erlendum uppruna. Innflytjendur og fólk af erlendum uppruna njóti jafnra tækifæra á við aðra starfsmenn til starfsframa og starfsþróunar. Innflytjendum sé gefinn kostur á starfstengdu íslenskunámi eftir því sem þörf er á og fái fræðslu um starfsáætlun, þjónustumarkmið og menningu vinnustaðarins.

8.2.3 Á vinnustöðum sveitarfélagsins sé unnið gegn fordómum gagnvart starfsfólki vegna uppruna, litarháttar, þjóðernis eða menningarlegs bakgrunns. Á vinnustöðum sveitarfélagsins er boðið upp á fræðslu um fordóma þegar þess er þörf.

8.3 Dalvíkurbyggð sem miðstöð þjónustu

Tryggt sé að innflytjendur og fólk af erlendum uppruna eigi greiðan aðgang að þjónustu sveitarfélagsins. Sérstaklega sé tekið mið af þörfum innflytjenda þegar þjónusta á vegum sveitarfélagsins er skipulögð. Veitt sé tülkaþjónusta í viðtölum, t.d. hjá ráðgjöfum og í foreldrasamtölum, ef þess er nokkur kostur.

8.3.1 Allt uppeldis- og tólmundastarf, menntun og fræðsla á vegum sveitarfélagsins taki mið af þörfum barna fólks af erlendum uppruna og veiti þeim sérstakan stuðning og íslenskukennslu til þess að þau fái notið þessa framboðs sveitarfélagsins til jafns á við önnur börn. Fjölbreytni og margbreytileiki samfélagsins hljóti kynningu í starfi með börnum og ungmönnum og þeim gefið tækifæri til að kynna heimamenningu sína og móðurmál.

8.3.2 Stofnanir sveitarfélagsins búi til eða útvegi aðgengilegt og auðskilið upplýsingaefni um þjónustu

sveitarfélagsins á tungumálum þeirra hópa sem fjölmennastir eru í Dalvíkurbyggð. Hér er átt við vef, bæklinga og auglýsingar þegar það á við.

8.3.3 Starfsfólk leggi sig fram um að skapa andrúmsloft sem er laust við fordóma í garð einstaklinga vegna uppruna, litarháttar, þjóðernis eða menningarlegs bakgrunns.

Níundi kafli

9. Dalvíkurbyggð sem samstarfsaðili

Dalvíkurbyggð á samstarf við ýmsa aðila í vinnu sinni að mannréttindum.

9.1 Dalvíkurbyggð á samstarf og samráð við stjórnvöld, önnur sveitarfélög, atvinnulíf, félagasamtök og menntastofnanir til að efla frumkvæði, nýsköpun, þekkingaröflun, ráðgjöf, fræðslu og sjálfsprottið starf sem hefur jafnrétti að leiðarljósi.

9.2 Öllum nefndum og ráðum sveitarfélagsins er úthluta styrkjum er skylt að gæta mannréttindasjónarmiða við úthlutun þeirra.

9.3 Styrkir Dalvíkurbyggðar eru bundnir því skilyrði að unnið sé gegn mismunun og að jafnrétti. Dalvíkurbyggð getur krafist viðtakanda styrks um greinargerð um ráðstöfun hans til að fylgjast með því hvernig styrkur er nýttur.

Tíundi kafli

10. Upplýsingaöflun og miðlun

Dalvíkurbyggð afli og miðli þekkingu á stöðu og aðstæðum allra hópa sem stefnan nær til.

10.1 Könnuð verði afstaða til þjónustu sveitarfélagsins, bæði með viðhorfskönnunum og einnig eftir öðrum leiðum ef þurfa þykir, til að greina hvort íbúum sé mismunað í þjónustu.

10.2 Dalvíkurbyggð fylgi stefnumótun eftir og kanni stöðu starfsmanna sveitarfélagsins og greini eftir kyni.

10.3 Í allri öflun og greiningu gagna hjá Dalvíkurbyggð verði upplýsingar kyngreindar, sbr. 16. gr. jafnréttis laga, en jafnframt alltaf greindar eftir þeim hópum sem stefnan nær til þegar því verður við komið.

10.4 Allri þekkingu sem Dalvíkurbyggð aflar verði miðlað skipulega innan sveitarfélagsins og hún nýtt til að bæta þjónustu, vinna gegn fordómum, efla jafnrétti á vinnustöðum sveitarfélagsins og fræða íbúa Dalvíkurbyggðar.

Ellefti kafli

11. Ábyrgð og verklag

11.1 Stjórnendur og starfsmenn sveitarfélagsins bera ábyrgð á að tryggja að mannréttindi allra séu virt innan stjórnkerfis sveitarfélagsins, á vinnustöðum og í þjónustu

Stjórnendur bera ábyrgð á að:

- a) vinna samkvæmt stefnunni,
- b) kynna stefnuna.

11.2 Stjórnendur skólastarfs bera ábyrgð á að:

- a) fræðsla um jafnrétti sé hluti af skólastarfi,
- b) námsefni mismuni ekki kynjum, vinni gegn fordómum og hafi mannréttindi allra hópa að leiðarljósi,
- c) kennsluhættir taki mið af því fjölbreytta samfélagi sem við búum í,
- d) í náms- og starfsfræðslu sé lögð áhersla á að kynna báðum kynjum störf sem hingað til hefur verið litið á sem hefðbundin kvenna- eða karlastörf.

11.3 Stjórnendur í íþróttta-, tómsunda- og æskulýðsstarfi bera sérstaka ábyrgð á að:

- a) skipuleggja félags- og tómsundastarf með jafnrétti að leiðarljósi,
- b) tryggja að félagasamtök sem njóta aðstöðu, styrkja eða annarra gæða sem Dalvíkurbyggð lætur í té, svo sem til íþróttaiðkunar, gæti jafnréttis í hvívetna.

11.4 Stjórnendur þjónustustofnana bera sérstaka ábyrgð á því að:

- a) fyllsta jafnréttis sé gætt í þjónustu sveitarfélagsins,

b) unnið sé markvisst gegn fordómum innan þjónustustofnana og gagnvart þiggjendum þjónustu.

11.5 Mannréttindamál falla undir félagsmálaráð Dalvíkurbyggðar:

- a) félagsmálaráð hefur eftirlit með framkvæmd Mannréttindastefnu Dalvíkurbyggðar,
- b) fer með stefnumótun á sviði mannréttindamála hjá Dalvíkurbyggð og er ráðgefandi fyrir bæjarstjórn í málefnum er varða mannréttindi,
- c) félagsmálaráð getur kallað eftir upplýsingum um stöðu mannréttindamála innan einstakra málaflokka frá nefndum, ráðum og stofnunum sveitarfélagsins,
- d) að fenginni tillögu starfsmanns félagsmálaráðs afgreiðir félagsmálaráð ár hvert starfs- og fjárhagsáætlun í mannréttindamálum á grundvelli fjárhagsramma sem bæjarráð úthlutar,
- e) kynnir stefnuna og stuðla að þekkingaröflun og miðlun upplýsingar.

Samþykkt í félagsmálaráði Dalvíkurbyggðar 29. ágúst 2008

Samþykkt á fundi bæjarstjórnar Dalvíkurbyggðar 16. september 2008